

EDWARD WESTON

LA MATÈRIA DE LES FORMES

Autor d'una obra vasta i diversa que abasta cinc dècades i mitja, **Edward Weston** (1886-1958) és una de les grans figures de la història de la fotografia moderna, en part perquè la seva obra permet reflexionar sobre les qualitats distintives de la fotografia com a categoria tècnica, estètica i de percepció.

Els seus primers experiments creatius revelen una adhesió momentània a les tendències pictorialistes de l'època, però més tard destacaria com un dels protagonistes d'una nova generació de fotògrafs estatunidencs que pretenia reenfocar l'eix artístic de la fotografia a partir de la seva capacitat excepcional per representar els temes més diversos del món amb rigor, claredat i sobrietat.

Amb la seva senzillesa extrema i la seva originalitat, la qualitat excepcional de les imatges de Weston rau també en la manera en què va ser capaç de replantejar i articular l'extraordinària capacitat realista i objectiva de la fotografia amb el seu potencial estètic, poètic i fenomenològic, contribuint a ampliar l'horitzó de la experiència subjectiva de la imatge. D'aquesta manera, Weston va enunciar el paper únic de la fotografia en el panorama de les arts de la imatge de la seva època.

Weston va ser un fotògraf immensament prolífic i la seva obra reuneix tot un seguit de temes, tipus i gèneres fotogràfics: retrats, nus, natures mortes, paisatges naturals i urbans, fotografia d'objectes, arquitectura... Aquesta exposició antològica pretén abastar la totalitat de la carrera fotogràfica de Weston, encetada a començaments del segle xx i no interrompuda fins a finals de la dècada del 1940. La selecció d'obres vol anar molt més enllà del període en el qual Weston va fer la majoria de les imatges que li van donar un ampli reconeixement crític i institucional. El cert és que una aproximació més completa i heterogènia a la seva obra permet convocar altres estrats de valoració estètica, eixamplant la comprensió de la profunditat i les articulacions que Weston va desenvolupar en els diversos camps que va explorar. A més, ofereix l'oportunitat d'assenyalar els aspectes i les afinitats (en la mirada, en la construcció de la imatge o en la seva relació peculiar amb determinats temes) presents en tota la seva trajectòria, emfatitzant la coherència del seu imaginari, així com els matisos i moments de transició que s'hi van produir.

Des de ben aviat, **Edward Weston** mostra interès per desenvolupar una faceta creativa de la fotografia a banda de la seva tasca comercial. Els seus primers experiments deixen veure la influència de la pintura i revelen la seva atenció i adhesió a l'ambient pictorialista de l'època. Aquestes fotografies inclouen vistes impressionistes, temes pastorals amb un enfocament suau o lleugerament borrós, nombrosos retrats escenificats que exploren poses expressives i combinacions amb ombres i elements gràfics de l'entorn.

Els dos períodes que passa a Mèxic, entre el 1923 i el 1924 i després entre el 1925 i el 1926, són decisius en la carrera creativa d'**Edward Weston**. Allà comença a explorar nous temes i gèneres i el seu horitzó visual s'amplia significativament. Abasta una gran varietat de temes, tipus de llocs, figures i coses, parts de coses, objectes apropiats, motius extrets del seu context original i recol·locats en un altre marc interpretatiu. Alhora, el seu estil visual es desfà per complet de qualsevol reminiscència de la fase pictorialista. Es consolida una fotografia de gran rigor tècnic, formal i compositiu. Weston s'adona que té la capacitat de transformar les coses trivials en suggeridores i extraordinàries. Té clar que l'art de la fotografia rau fonamentalment en el moment de fer la imatge, en la manera en què el fotògraf contempla el tema i pren decisions segons les variables inherents al dispositiu fotogràfic. Per a ell, el procés és instintiu. Aquesta forma de veure —intuïtiva, intensa i immediata—, que pretén aïllar el tema, eliminant-ne l'accessori, l'innecessari, el que pugui desviar o atenuar la intensitat de la visió fotogràfica, constitueix l'essència del talent creatiu de Weston.

A partir del 1927, **Weston** inicia una sèrie de fotografies de natures mortes. En aquestes imatges revela plenament els principis i les característiques de la seva obra: el desig de representar l'essència atemporal d'un objecte natural i, correlativament, de subratllar les capacitats duplicadores i perceptives del mitjà fotogràfic.

Les composicions es conceben amb cura. En l'espai de la imatge, hi ha una conformitat calculada entre la dimensió de les formes i el format de la imatge. Aquí és important reiterar l'enfocament del detall com a aspecte definitori de l'imaginari de Weston, evident en aquestes natures mortes i també en altres vessants de la seva obra. Weston entén la visió del detall com una manera de fragmentar, aïllar i apropar la nostra mirada a unes determinades coses, accentuant el caràcter bidimensional de la imatge, la seva naturalesa tancada i opaca, sense profunditat ni horitzó, evident sobretot en les natures mortes amb fons foscos, com les fotografies de pebrots, però també en les diverses imatges de plantes, arbres, roques i pedres que fa des de començaments dels anys trenta.

Weston marxa de Mèxic el 1926. Els anys següents, fa diverses sèries de nus. No és un tema nou. Abans ja n'ha fet alguns d'importants, entre els quals un de l'esquena d'Anita Brenner i un altre del seu fill Neil, el tors del qual queda retallat en una imatge que evoca les estàtues gregues antigues. En els nus, la mirada del fotògraf varia en funció del model. En alguns casos, l'enquadrament és ampli i mostra fins i tot la cara, mentre que en altres la mirada és més segmentada i se centra en parts del cos com una manera de retallar i accentuar les formes dins de l'enquadrament. Podem reconèixer que l'erotisme és una qualitat present en algunes d'aquestes fotografies. És incorrecte, però, concloure que aquesta mirada preval en la majoria dels seus nus. Weston observa el cos principalment com una realitat formal. La bellesa i la sensualitat que suggereixen aquests cossos es basen sobretot en el joc de línies, ombres i contorns que proporcionen.

A partir de finals dels anys vint, i amb més intensitat en les dècades següents, el gènere del paisatge ocupa un lloc central en la producció fotogràfica de **Weston**. El 1927, l'artista fa fotos al desert californià proper a Palm Springs. Els anys següents, viatja per Nou Mèxic, Arizona i altres zones de Califòrnia, com Oceano, Death Valley, Yosemite, el desert de Mojave i Point Lobos, a prop de la seva casa de Carmel. En aquests diversos indrets, capta vistes àmplies de territoris inhòspits en els quals no hi ha senyals de presència o intervenció humana. La línia de l'horitzó i la amplitud del territori esdevenen motius estructurants de la seva obra. L'impuls d'aquestes imatges és un sentiment d'admiració davant del caràcter èpic i incommensurable d'aquests paisatges naturals. Més enllà de la seva elecció pels plans panoràmics, les imatges revelen altres aspectes i elements de la natura, com els fenòmens meteorològics, la pluja, la configuració dels núvols i les variacions de la llum solar, sovint en conjunció amb el seu efecte visual sobre la terra àrida o la vegetació i la morfologia singular d'aquests territoris. Es tracta d'una visió sensible a la naturalesa transformadora del paisatge, subjecta a canvis mediambientals i geològics.

A poc a poc, i amb més intensitat a partir dels anys quaranta, l'imaginari d'**Edward Weston** esdevé més dens i malenconiós, no només pel que fa a la selecció de temes, sinó també en les tonalitats de les imatges. Aquesta tendència resulta evident en particular en les fotografies que fa per a una edició de Fulles d'herba, l'obra mestra del poeta Walt Whitman. Viatja per tots els Estats Units durant dos anys. Revisita molts dels temes recurrents en la seva obra, però destaca la gran quantitat d'imatges que pren a cementiris de Louisiana i Geòrgia. Són fotografies en què predomina el seu interès pels aspectes formals, la textura i la llum. Tots els temes s'hi veuen com a part integrant d'una geografia que és alhora física, social i mental. D'altra banda, hi abunden les imatges d'edificis abandonats, destruïts i cremats, d'escombraries i de coses destinades a desaparèixer. Podem identificar que els temes de la finitud i la mort contribueixen a un imaginari cada cop més caracteritzat per la soledat, la malenconia i la decadència. Per primer cop en la seva obra, les imatges suggereixen un comentari desil·lusionat i crític sobre la realitat estatunidenca, sobre la relació entre natura i cultura, continuïtat i canvi, alienació i tensió social.

El 1938, **Weston** es trasllada amb Charis Wilson a la casa de fusta construïda pel seu fill Neil a Wildcat Hill, a prop de Point Lobos, Califòrnia. L'artista passa llargs períodes fent fotos en aquesta regió costanera. Deambula per zones que coneix bé. Les imatges mostren una natura impregnada de cicles, ritmes i forces, un macrocosmos on Weston troba el material per continuar la seva tasca. A Point Lobos, Weston topa amb una bellesa salvatge, enlluernadora i inefable que sempre havia cercat en llocs llunyans. Als arbres, els boscos, les pedres i els paisatges rocosos, el fotògraf troba una energia vital que condueix la percepció cap a un temps difús, contrari a la linealitat de la història, aliè a la modernitat. La natura sorgeix llavors com a tema i escenari que permet pensar i experimentar una mirada renovada (espontània, intuïtiva, estètica), una mirada alhora concreta i metafísica que permet redescobrir la natura.

«La Tina va posar per mi ahir al matí. Feia temps que ens plantejàvem que la fotografiés com tantes vegades l'he vist, recitant poesia, per tractar de copsar la seva cara tan i tan mòbil en acció. No hi va haver res de forçat en aquest intent, de seguida es va ficar en un estat d'ànim que ens deixava de banda a mi i a la meva càmera, o potser sentia inconscientment la meva presència i hi responia? En qüestió de vint minuts havia fet tres dotzenes de negatius Graflex i havia captat el seu rostre sensible amb tots els seus canvis subtils.»

Edward Weston, 4 d'octubre del 1924

«M'he dedicat a fer fotos del nostre vàter, aquell receptacle esmaltat d'una bellesa extraordinària. Es podria sospitar que estic d'un humor cínic si abordo aquest tema [...]. Però no! El meu entusiasme ha estat una resposta estètica absoluta a la forma. Feia molt de temps que em voltava pel cap fotografiar aquest accessori útil i elegant per a la vida higiènica moderna, però fins que no he arribat a contemplar la seva imatge al meu vidre esmerilat no m'he adonat de les possibilitats que tenia davant meu. Quina emoció! Hi havia totes les corbes sensuais de la "forma humana divina", però sense les imperfeccions.»

Edward Weston, 21 d'octubre del 1925

«De tant en tant he parlat de "fer d'un pebrot més que un pebrot". Ara m'adono que és una frase enganyosa. No em referia a alguna cosa "diferent" d'un pebrot, sinó a un pebrot enriquit, a una intensificació de la seva forma i la seva textura, tan importants; a una revelació.»

Edward Weston, 1 de febrer del 1932

«Aquestes formes simplificades que cerco en el cos nu no són fàcils de trobar ni tampoc de copsar una vegada les trobo. En el cos que adopta un moviment important hi ha un element d'atzar; a això se suma la dificultat d'enfocar de prop amb un objectiu de setze polzades; i finalment hi ha la possibilitat de moviment en una exposició que pot anar de vint segons a dos minuts, fins i tot la respiració fa malbé una línia.»

Edward Weston, 24 de març del 1927

«Diumenge vaig treballar tot el dia amb les conquilles, literalment tot el dia. Només vaig arribar a fer tres negatius i dos d'ells com a registres de moviment per repetir-los més endavant quan trobi fons adequats. Vaig acabar esgotat provant totes les textures i tonalitats imaginables per al terra: vidre, llautó, cartró, llana, vellut, fins i tot el meu impermeable d'hule!»

Edward Weston, 9 de maig del 1927

«Tots els mitjans tenen les seves limitacions. La fotografia ha demostrat que la natura ofereix una quantitat infinita de "composicions" perfectes; ordre per tot arreu.»

Edward Weston, 16 d'octubre del 1931

«Em continuen interessant els dibuixos de la sorra i la terra, però la pluja no em deixa treballar. Aquests dibuixos són esmunyedissos: estan formats per terra que l'aigua ha dut damunt de la sorra i canvien constantment, no té sentit sortir a cercar-los llevat que agafi la càmera, perquè quan pogués tornar haurien canviat.»

Edward Weston, 1 de febrer del 1932

«Els núvols, els torsos, les conquilles, els pebrots, els arbres, les pedres i les xemeneies són simplement parts interdependents i interrelacionades d'un tot que és la Vida. Els ritmes de la Vida percebuts en qualsevol cosa esdevenen símbols del tot. La força creativa de l'home reconeix i plasma aquests ritmes amb el mitjà que resulta més adient per a ell, per a l'objecte i per al moment, sentint-ne la causa, la vida de dins de la forma exterior.»

Edward Weston, 24 d'abril del 1930

«La fotografia com a expressió creativa, o el que en vulgueu dir, ha de ser veure i alguna cosa més. Veure i punt equival a enregistrar fets. La fotografia no és en absolut veure com veuen els ulls. La nostra visió és binocular, canvia constantment, mentre que la càmera tan sols capta un únic estat aïllat del moment.»

Edward Weston, 1 de febrer del 1932

«A més de la seva companyia, [...] el Neil m'oferia una bellesa visual que vaig copsar en una sèrie de negatius Graflex d'un valor considerable. Li venia molt de gust posar per mi, però en cap moment no va ser una "posa", es va mostrar del tot natural i despreocupat davant de la càmera.»

Edward Weston, 19 de desembre del 1925

«[...] el meu negatiu del detall del Juniperus: té ritmes apassionants i a més detalls exquisits que cap pintor no podria plasmar i si ho provés semblarien sens dubte frívols, mentre que a la fotografia —una transcripció exacta de la Natura i per tant exactament veritable— resulten francs, convincents.»

Edward Weston, 6 de març del 1929

«El meu punt de vista personal, el meu individualisme, surt a la llum en les parts que escullo per presentar l'estructura fonamental que sento i extrec de la natura, que aïllo en el negatiu. En alguns articles m'han relacionat amb Brancusi per la manera en què empro "la forma abstracta". Tanmateix, tot són formes abstrètes de la natura: la meva visió de la vida, el reconeixement de la causa, l'enteniment intuïtiu.»

Edward Weston, 29 d'octubre del 1930

«Una idea, tan abstracta com la podria concebre un escultor o un pintor, es pot expressar si es fa servir la càmera per copsar-la “objectivament”, perquè la natura té tot allò que l’artista pot arribar a imaginar; i la càmera, controlada per la saviesa, va més enllà de l’estadística.»

Edward Weston, 1 de febrer del 1932